

Iedereen heeft

Voetbaltalent

nummer
1

GEEN TALENT MAG VERLOREN GAAN

Vertegenwoordigend voetbal

Mohammed Allach

Opleidingen

Trainer-Coach III-jeugd

Voetbalontwikkeling

Coachen van jeugdvoetballers

trainers.voetbal.nl

Mohammed Allach, Technisch Manager KNVB

Een podium ontwikkelen voor ieder talent

'Wij dreigen lui te worden en het Nederlandse voetbal is serieus in gevaar.' Zo, die zit! Om het maar eens in voetbaltermen te zeggen. Mohammed Allach beklemtoont dat stilstand in het huidige internationale voetballandschap onherroepelijk tot achteruitgang leidt. Als Nederland niets doet, verliest het zijn toppositie. Het blijft niet bij deze voorspelling, want onder de bezielende leiding van de Technisch Manager ontplooit de KNVB allerlei nieuwe initiatieven om ons voetbal wereldwijd in het voorste rijtuig te houden.

Mohammed Allach is sinds een jaar Technisch Manager bij de KNVB en in die hoedanigheid verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het voetbal in brede zin. Tegelijkertijd gaat de KNVB een samenwerking aan met De Voetbaltrainer, hetgeen iedere editie tot een katern met artikelen óver en

mét de KNVB zal leiden. De redactie van De Voetbaltrainer zat ook daarom aan tafel met Allach, die openheid van zaken gaf over het beleid van de KNVB op een uitgestrekt terrein. Hij werd daarbij terzijde gestaan door Ton Meeles, manager van de KNVB Academie.

Samenwerking

De KNVB start een nauwe samenwerking met De Voetbaltrainer. Wat is vanuit de bond hiervan de reden?

Mohammed Allach: "Een van de belangrijkste kernwaarden die wij geformuleerd hebben binnen de afdeling VTZ is: toegankelijkheid. We willen transparant zijn. Wij willen zo veel mogelijk mensen vertellen wat wij binnen de KNVB allemaal doen. Hoe zien wij de ontwikkeling van voetbal in de komende tien jaar? Welke visie hebben we daarop? Hoe komen we vervolgens tot beleid en welke processen spelen daarin een rol? En wat is

Mohammed Allach.

dan de positie van de trainer-coaches daarin? Zij staan immers met de benen in de modder. Zo kom je uiteindelijk uit bij een samenwerking met De Voetbaltrainer, een samenwerking tussen twee A-merken.”

Ton Meeles: “Wij willen ook niet alleen maar dé visie van dé KNVB presenteren. Jarenlang heeft de KNVB dé Zeister Visie verkondigd, maar van die werkwijze willen we graag af. Hadden we daarmee door willen gaan, dan

hadden we beter een eigen blad kunnen uitgeven. We willen daarin ook de samenwerking met een onafhankelijke partij, die dan vervolgens zijn mening weer kan geven. Dat levert ons ook de juiste feedback op. Dat is de transparantie waar wij naar streven.”

Mohammed Allach: “De KNVB wil nog meer dan in het verleden zijn ogen richten op hen, die aan de basis staan, de trainer-coaches. Zij hebben met de dagelijkse praktijk te maken en wij hebben hen nodig om voetbal verder te kunnen ontwikkelen. Het zou fantastisch zijn als we via De

Voetbaltrainer nog nauwer in contact kunnen komen met die trainers. Als zij via De Voetbaltrainer met vragen naar ons komen of discussies starten, dan staan wij daar zéér voor open.”

Talent

Het KNVB-katern in De Voetbaltrainer krijgt als titel ‘Iedereen heeft voetbaltalent, geen talent mag verloren gaan.’ Hoe is deze titel tot stand gekomen?

Mohammed Allach: “Als we het hebben over talenten, dan hebben we het niet alleen maar over spelers maar ook over trainer-coaches. Wij hebben een beperkt aantal echt goede trainer-coaches in Nederland. Zodra wij een trainer vinden die wij definiëren als high potential, wat wil zeggen dat hij van toegevoegde waarde kan zijn voor de ontwikkeling van het Nederlandse voetbal, dan zullen we hem verder moeten opleiden. We moeten die trainer het podium geven om iets met zijn talenten te kunnen doen. Maar het geldt evenzeer voor scheidsrechters.

Het motto draagt tegelijkertijd in zich, dat elk talent gerechtvaardigd moet worden. Het ene talent is goed voor een betaald-voetbalorganisatie, het andere voor een derdeklasser. Voor beide talenten moeten we een goed podium creëren. Geen enkel talent mag verloren gaan. Dat vertaalt zich in een integrale aanpak voor de drie deelgebieden waarop we ons focussen: vertegenwoordigend voetbal, voetbalontwikkeling en kaderontwikkeling.

Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om geen talent verloren te laten gaan. Dat moet voor iedereen gelden die het Nederlandse voetbal liefheeft en die het belangrijk vindt dat Nederland in de top 8 van de FIFA-ranking blijft. Alle voetballiefhebbers moeten daarin een steentje bijdragen. Dat kan ook, want Nederland heeft een unieke infrastructuur

Takenpakket

U bent sinds een jaar in dienst van de KNVB, in een functie die aanvankelijk als een 'groeifunctie' werd omschreven. Hoe ziet uw takenpakket er nu uit?

Mohammed Allach: "Ik ben Technisch Manager en daarmee verantwoordelijk voor de voetbalontwikkeling, voor de kaderontwikkeling en voor vertegenwoordigend voetbal. Dit behelst alle vertegenwoordigende teams, ik ben daarin ook procesverantwoordelijk voor het grote Oranje. Praten we over voetbalontwikkeling dan hebben we het zowel over amateurvoetbal als het betaalde voetbal, dus de RJO's en de amateurverenigingen. Samen met Ton Meeles en Piet Hubers vorm ik het management van Voetbal Technische Zaken in Zeist en samen geven wij inhoud aan de drie deelgebieden. Ik ben daar eindverantwoordelijk voor.

Binnen het management Voetbal Technische Zaken hebben wij besloten om een aantal prioriteitsdoelstellingen te formuleren en die prioriteiten te vertalen naar specifieke kernthema's binnen de drie deelgebieden voetbalontwikkeling, kaderontwikkeling en vertegenwoordigend voetbal. Boven elk van deze gebieden komt een subafdeling Research & Development te hangen. Dat maakt het mogelijk om verkennend wetenschappelijk onderzoek te doen. Bijvoorbeeld naar de vraag in hoeverre het verantwoord is om F- en E-pupillen op te nemen in een RJO. We beogen hiermee te bereiken dat vertegenwoordigend voetbal echt prestatief kan werken, dat we binnen voetbalontwikkeling een goede constructieve en ontwikkelingsgerichte relatie onderhouden met zowel het amateurvoetbal als het betaalde voetbal en binnen kaderontwikkeling dat we aansluiting houden met hetgeen de praktijk van ons vraagt. Alles wat we nu willen, wordt integraal vertaald in zowel vertegenwoordigend voetbal, kaderontwikkeling als voetbalontwikkeling. De vraag die we ons daarbij doorlopend stellen: als we op termijn een doelstelling hebben met (bijvoorbeeld) vertegenwoordigend voetbal, wat is dan nu nodig binnen voetbalontwikkeling en kaderontwikkeling?"

als het om voetbal gaat. Daarbij zijn wij goed gecentraliseerd en is ons organisatorische denken van een hoog niveau. Het zou een schande zijn als

wij er niet in slagen ieder talent in beeld te krijgen.

Nederland is maar een klein land. Leg je pink op een landkaart en je ziet ons niet meer. Het aantal voetballers is daarom relatief klein. Willen wij concurreren met de grote voetballanden, dan moeten we heel zuiver omgaan met talent en ervoor zorgen dat geen enkel talent onopgemerkt blijft. Waar Duitsland op bepaalde posities keuze heeft uit vier of vijf opties, hebben wij soms maar een halve."

Visie op opleiden

Binnen de KNVB zijn diverse trainers al jarenlang actief bij de vertegenwoordigende teams. Op dit niveau is een stevige visie op opleiden ontstaan. Welke ontwikkelingen voorziet u daarin de komende jaren?

Mohammed Allach: "Om te beginnen stappen we op het niveau van vertegenwoordigend voetbal af van de term 'opleiden'. Het draagt in de eerste plaats een prestatief karakter. Binnen vertegenwoordigend voetbal word je uitgedaagd op het hoogste podium. Het resultaat daarvan (hoe spelen we, hoe ontwikkelen we ons) heeft een opleidingskarakter, maar op dit niveau staat presteren voorop. Met de coaches samen hebben we daarom beleidslijnen uitgeschreven, de zogenaamde visiedocumenten. Wat willen we met onder 15 tot en met Jong Oranje. Hoe willen we binnen de nationale jeugdteams voetbalinhoudeijk en in attitude functioneren en daarmee onze kernwaarden (prestatief, disciplinair, sportiviteit en respect, toegankelijk en innovatief) uitdragen. Vervolgens maken we dit soort visiedocumenten ook voor het vertegenwoordigende voetbal bij de meisjes, de vrouwen, JPN jongens en JPN meisjes, cp voetbal en beach soccer.

Wat daarin erg belangrijk is, is het ontwikkelen onze cultureel bepaalde voetbalvisie, namelijk initiatief en

Van Onder 15...

aanvallend voetbal, ofwel van onze speelwijze. Daarin onderscheiden wij ons nog steeds van de rest van de wereld. Het is onze grootste kracht. Vanaf JPN-niveau gaan we daaraan veel aandacht besteden. De speelwijze moet je leeftijds specifiek maken. Dus: we hebben een speelwijze, en hoe gaan we die speelwijze per leeftijds-categorie ontwikkelen. Immers, je kunt van spelers van veertien jaar niet eisen wat trainer Wim van Zwam kan vragen van Nederland onder 19. Het tweede belangrijke element is dat we hetgeen we vaststellen tijdens de wedstrijden van ons vertegenwoordigende voetbal overdragen aan de betaald-voetbalorganisaties. Daar zit een absolute opleidingsverantwoordelijkheid in. Betaald-voetbalorganisaties kunnen straks teamevaluaties, wedstrijdbeelden en individuele evaluaties uit onze omgeving halen.

Foto's: KNVB.NL / Eric Verhoeven

...naar Jong Oranje

Bondscoaches hebben die informatie dan ingegeven en de clubs kunnen van hun spelers én van het nationale team zien hoe de wedstrijd verlopen is. Daar kunnen we ook beelden aan koppelen en we zullen er opleidingsadviezen aan verbinden. Dit geldt zelfs voor spelers die in het buitenland spelen. De bondscoach zal enkele keren per jaar de club bezoeken en het presteren van de betreffende spelers bespreken en in opleidingstermen vertalen. Op deze wijze zijn we binnen de prestatieve omgeving tóch aan het opleiden. Onze coaches zullen daarin ook nog eens bereid zijn om de clubs te helpen om dit te vertalen in structuur, in didactiek en in methodiek. Zo creëren we een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de topspelers die we in Nederland hebben. Ik spreek met oprechte trots uit dat we coaches in dienst hebben

die absoluut voetbalinhoud hebben, die dit kunnen vertalen naar opleiden en doceren en binnen vertegenwoordigend voetbal trainer-coach zijn."

Opleidingen

Wat zijn de voornaamste aandachtspunten als het gaat om opleidingen?

Ton Meeles: "Wat je kunt vaststellen is, dat naarmate je hoger gaat trainen je steeds meer te maken krijgt met competentiedruk. Uiteindelijk kom je op een platform terecht waarbij heel veel zaken van binnen- en buitenaf een rol gaan spelen. Wat wij willen is de opleidingen zodanig vormgeven, dat trainers toekomstig nog veel beter kunnen omgaan met die veelzijdige competentiedruk. Daarnaast wil je ook over tien jaar nog aan de absolute top staan, dus denk aan zaken als innovatie, videoanalyse, scouting. Dan heb je branchekennis nodig van binnen Nederland, maar ook van buiten Nederland.

Wij moeten een voorbeeld nemen aan Duitsland en net als zij bereid zijn om in het buitenland te gaan kijken met als doel om ons verder te ontwikkelen. Dan kunnen landen zijn, maar dat kunnen ook clubs zijn. We kunnen wel denken dat we de wijsheid in pacht hebben, maar bij sommige clubs gebeuren heel goede dingen terwijl je bij bepaalde bonden je diploma Coach Betaald Voetbal in een paar weken kunt halen. Misschien zetten wij daar weer een masteropleiding bovenop. Dan lopen we weer voorop in Europa. Met centraal de vraag: wat heeft de trainer nu nog extra nodig om echt top te kunnen zijn. Vandaar dat wij nu hoog inzetten op docentenbeleid. Als dat immers niet goed is, dan leid je per definitie niet goed op."

Mohammed Allach: "Je kunt je ontzettend veel specialisaties voorstellen: ontwikkeling van de speelwijze, videoanalyse, talentherkenning, interventie, groepsdynamiek, mentale bege-

leiding, teamontwikkeling, noem maar op. Het kan ook leeftijdsgebonden zijn, bijvoorbeeld specifiek gericht op 12-14 jaar. Puur om klaar te zijn voor wat de praktijk aan competenties van ons vraagt. Vervolgens willen we dat toegepast wetenschappelijk uitrollen voor de echte high potentials. We zijn nu met een aantal marktpartijen in gesprek om te kijken of we die stappen kunnen zetten. Daarvoor hebben we input van de Nederlandse topcoaches nodig. Maar ook die van de lezers van De Voetbaltrainer!"

Docenten

Opleiding begint dus ook bij goede docenten. Wat doet de KNVB om deze groep verder te ontwikkelen?

Ton Meeles: "Als we zeggen dat geen talent verloren mag gaan, dan moeten we de slag maken naar kwalitatief opleiden. Dit heeft dus ook gevolgen voor de docenten. Je kunt hier in beginsel je leven lang docent zijn. Tegen onze cursisten zeggen we: je moet je leven lang leren. Je moet bijvoorbeeld regelmatig licentiepunten halen, anders mag je geen trainer meer zijn. En dan zouden we onze docenten een garantie voor het leven geven? Dat zou onbegrijpelijk zijn. Daarom zijn we nu ook een docentenlicentie aan het invoeren. Dat is natuurlijk enorm wennen en misschien haakt deze of gene af. Maar juist de docent die dit niet wil, is uiteindelijk de docent met wie we niet verder komen. We gaan hoe dan ook doorselecteren, ook als het gaat om onze docenten. Misschien kost het een paar jaar om daar te komen waar we willen zijn, maar als je niet begint dan kom je er nooit. Deze mentaliteit moet in de haarvaten van deze organisatie komen. Liever nog leid ik een cursist een jaar niet op omdat ik geen goede docent heb, dan dat ik hem verkeerd opleid. Want dan is hij verloren voor de rest van zijn voetballeven."

Mohammed Allach: “Het is een verkeerde gedachte als we ervan uitgaan dat de kwaliteit zal toenemen als we maar zo veel mogelijk coaches opleiden. We moeten daarom echt bewust op zoek naar kwaliteit. Dat betekent dat we onze opleidingen kritisch gaan bekijken, dat we gaan specialiseren, dat we masters gaan ontwikkelen. We gaan een podium ontwikkelen voor absolute toptalenten, dat heeft Nederland nu echt nodig. En dat gaat dus ook op het gebied van trainers en docenten gebeuren. De eisen om door te stromen naar TC II en TC I zullen dus ook hoger komen te liggen. De docent zal daarbij altijd inhoudelijk meer inspanning moeten leveren dan de leerling. Elke vraag die we stellen aan een leerling, moeten we ingewikkelder stellen aan onszelf. Daarin moeten we wel realistisch zijn en voor ieder niveau moet plaats zijn. Maar op al die niveaus onderzoeken we hoe we het opleidingsniveau en het niveau in werkhouding verder kunnen verbeteren.”

Lui

Oranje onder 17 werd wederom Europees kampioen. Kort daarop verloor het ‘grote’ Oranje zijn drie EK-groepswedstrijden en werd roemloos uitgeschakeld. Welk gevoel prevaleert in relatie tot de toekomst van het Nederlandse voetbal?

Mohammed Allach: “Ik durf te stellen dat het Nederlandse voetbal serieus in gevaar is. Heel grote landen investeren gigantische sommen in onderzoek, in scouting, talentherkenning en het ontwikkelen van een speelwijze. Maar ook landen waar de middelen wat minder zijn, maken enorme slagen. Neem Slowakije en Slovenië, ook landen die zich razendsnel ontwikkelen. Wat wij nog steeds vóór hebben op deze landen is onze kennis en kunde, de wijze waarop wij nadenken over onze speelwijze. Alleen zijn we lui aan het worden en denken we

dat het wel goed komt. We denken dat we honderd meter voorlopen en dat onze concurrenten nog in de startblokken zitten. Maar ze zitten al in onze nek en je kunt de hete adem voelen. Daar moet je van uitgaan. De kracht van het Nederlandse voetbal is dat ook de rechtsback van het derde elftal van een gemiddelde dorpsclub een tactische mening heeft over voetbal. Wij denken er heel breed over na. We moeten echter het succes niet gaan romantiseren. We hebben veel dingen goed voor elkaar. Onze infrastructuur is prachtig, ons verenigingsleven is uniek in de wereld, per definitie komt er talent door. De gouden generaties die we hebben gehad, hadden helemaal geen RJO nodig en ook geen andere competitiestructuur. Dat was echter in een andere tijd. Wij hebben een stevig fundament omdat we veel aandacht besteden aan opleiden en onze speelwijze. Maar omdat andere landen het ook steeds beter gaan doen, zijn we wel degelijk in gevaar. En dan moeten we ons niet blindstaren op het Europees kampioenschap onder 17, hoe fantastisch het ook is dat we dat opnieuw hebben kunnen halen. Dat is zeker een kwestie van onze kwaliteit, maar we moeten ook erkennen dat diverse toptalende landen daar niet aanwezig waren. Daarom vind ik het wel een goede zaak dat dit EK toekomstig met zestien landen gespeeld zal worden, niet meer met acht. Dan zitten dus alle toptalende landen erbij en krijg je nog meer wedstrijden op het allerhoogste niveau. Want Georgië, waarvan Nederland in de halve finale won, heeft nu een knappe lichting maar is natuurlijk normaliter niet van het niveau van Spanje, dat op dit EK ontbrak.”

Voetbalontwikkeling

Voetbalontwikkeling is een containerbegrip waarvan lang niet iedereen precies begrijpt wat het inhoudt.

Mohammed Allach: “De allergrootste

‘We moeten ons niet blindstaren op het Europees kampioenschap onder 17, hoe fantastisch het ook is dat we dat opnieuw hebben kunnen halen.’

bedreiging die het Nederlandse voetbal op dit moment kent, is de aantasting van het verenigingsleven. Vijftig procent van de gemeentes gaat bezuinigen op het verenigingsleven. Dat wordt dan even simpel afgedaan met de opmerking, dat de contributies nog wel wat omhoog kunnen. Dat is een enorm gevaar. En dan heb ik het nog niet eens over de sociale en culturele component, maar puur over hetgeen spelers geboden kan worden. Wij moeten er als bond voor zorgen dat een vereniging goed kan functioneren. Ik gebruik daarvoor vaak het volgende voorbeeld.

Ik heb twee dochters en omdat ik de weg weet in de voetbalwereld, worden mijn dochters vrij gemakkelijk geïntroduceerd in die wereld als ze willen gaan voetballen. Maar mijn buurman zit in een andere situatie. Hij heeft zelf niets met voetbal, en als nu een

Foto: KNVB.NL / Eric Verhoeven

van zijn kinderen die sport wil gaan bedrijven, hoe pakt hij dat dan aan? Maar het gaat ook de andere kant op: wat kan een club doen om juist deze mensen, die dus zelf de weg niet weten, te bereiken?

Laten we aannemen dat ze elkaar weten te vinden. Met wie ga je dan praten? Wat wordt er verteld? Wat verwacht de club van de speler en van zijn of haar ouders? Vervolgens wordt het spelertje lid. Sluit de vereniging dan aan bij het belevingsniveau van deze speler? Stel nu dat dit nieuwe lid inderdaad een meisje is, wil ze dan gemengd voetballen of juist niet? Je moet immers ook plezier hebben. Is die keuze eenmaal gemaakt, dan is er een trainer nodig. En een scheidsrechter, want anders kan er geen wedstrijd gespeeld worden. En stel nu dat je talent hebt. Dan moet je natuurlijk wel de mogelijkheid krijgen om dat talent verder te ontwikkelen. Binnen Voetbalontwikkeling moeten wij ervoor zorgen dat clubs toegankelijk zijn, dat er structuur is, dat ze een goede coach en scheidsrechter heb-

ben en dat spelers eruit gepikt worden wanneer ze talent hebben en een traject aangeboden krijgen. Dat is Voetbalontwikkeling in een notedop. Het gaat dus ook en vooral om breedtesport.

Een belangrijke ontwikkeling binnen Voetbalontwikkeling zijn de Regionale Jeugd Opleidingen. Die passen niet alleen binnen een bepaald competitie-model, maar voldoen ook binnen het certificeringsmodel zoals we dat hebben ontwikkeld. Deze certificering zal nu in samenspraak met de RJO's vernieuwd worden en we gaan de lat hoger leggen. De kwaliteit van opleiden moet naar een nog hoger niveau en de plaats die zo'n opleiding regionaal inneemt zal dan ook groter worden. We willen inzichtelijk maken welke clubs binnen het betaald voetbal op een hoog niveau opleiden.

Vervolgens willen we kijken of we dit nieuwe kwaliteits- en performance-model kunnen vertalen naar amateurniveau. Daarmee willen we de clubs helpen om volgens een bepaald model spelers op te leiden. We betrekken hier binnen het betaald voetbal ook het directieniveau bij. Immers, daar begint feitelijk het beleidsmatig en innovatief uitdragen van een gezamenlijke verantwoordelijkheid als voetbalnatie. De Hoofden Opleiding moeten niet vastlopen in beperkingen, maar meegroeien in mogelijkheden.

Bij voetbalontwikkeling hoort derhalve vooral ook clubontwikkeling. Wij gaan naar de amateurclubs toe om hen te ondersteunen op alle gebieden die maar wenselijk zijn: juridische zaken, op bestuurlijk terrein, voetbaltechnisch, scouting, sponsoring et cetera. Daarvoor zijn er de clubcoaches. Voorheen viel dit onder de regio-coaches, maar onmiskenbaar waren dit oorspronkelijk vooral trainers die niet per definitie veel kijk hadden op

andere zaken binnen een vereniging dan technische kwesties. Dat hebben de clubcoaches wel, zij zijn daarvoor ook opgeleid. Zij maken een scan van de vereniging. Clubcoaches hoeven niet per se KNVB-mensen te zijn, maar kunnen bijvoorbeeld ook vanuit een RJO komen die samen met ons verantwoordelijkheid neemt voor de ontwikkelingen in het amateurvoetbal. Er vindt dus aan de kant van de KNVB meer specialisatie plaats. Al met al weten we nog onvoldoende de balans te vinden en commercieel te denken hoe je mensen aan boord kunt krijgen en houden, en optimaal gebruik kunt maken van hun talenten. Daarin wil de KNVB een rol spelen.”

Samenvatting:

- Ook voor docenten zal toekomstig een licentiesysteem gelden.
- De kaderontwikkeling sluit aan bij wat de praktijk vraagt.
- Essentieel voor het succes van het Nederlandse voetbal is het ontwikkelen van een spelwijze.
- Binnen vertegenwoordigend voetbal staat presteren bovenaan.
- Het grootste gevaar voor het Nederlandse voetbal schuilt in de uitholling van ondersteuning door de (semi-)overheid.
- De KNVB zal ook in het buitenland kijken hoe het Nederlandse voetbal zich verder kan ontwikkelen.

De KNVB waardeert de inbreng van geïnteresseerde lezers van De Voetbaltrainer met een duidelijke mening. Start een discussie over een door Mohammed Allach genoemd thema op de LinkedIn-pagina van De Voetbaltrainer, of stuur een e-mail aan de hoofdredactie via p.geerars@eisma.nl.

Opleidingen

“Dat smaakt naar meer.” Naast het tastbare bewijs van een diploma of certificaat is dat wat het ultieme doel is als we het hebben over kaderontwikkeling. Of het nu gaat over de opleiding Coach Betaald Voetbal, pupillentrainer of pupillenscheidsrechter. Iedereen moet zich kunnen ontwikkelen, ongeacht achtergrond en niveau waarop hij of zij actief is. Ook hier mag geen enkel talent verloren gaan. Of we het nu hebben over de trainer, scheidsrechter of coördinator.

De KNVB Academie verzorgt opleidingen op vijf niveaus (zie het opleidingsmodel). Alle opleidingen hebben gemeenschappelijk dat ze praktijkgericht zijn. Het (nog) bekwaam maken van de deelnemer door het doen van opdrachten afgestemd op de doelgroep en (werk)situatie is de opleidingsvisie die centraal staat. Kortom, leren door te doen. En of je nu als vrijwilliger of professional actief bent, ‘een leven lang leren’ loont.

TRAINER COACH OPLEIDINGSMODEL				
V	COACH BETAALD VOETBAL UEFA PRO / 180 UUR			
IV	TRAINER – COACH I JEUGD UEFA- A / 385 UUR	TRAINER – COACH I SENIOREN UEFA-A / 365 UUR		
	TRAINER – COACH II UEFA B / 303 UUR			
III	TRAINER COACH III JEUGD 200 UUR	TRAINER COACH III SENIOREN 200 UUR		
II	MODULE TRAINER F/E/ D 40 UUR	PUPILLEN TRAINER 70 UUR	JUNIOREN TRAINER 85 UUR	G-VOETBAL TRAINER 40 UUR
I	JEUGDVOETBALLEIDER 30 UUR			

Trainer-Coach III Jeugd

Maurice Hagebeuk

De docent

Maurice Hagebeuk is sinds 2002 fulltime in dienst bij de KNVB. Hij begon in 2007 als medewerker Voetbaltechnische Zaken in West I en tot op heden vervult hij die functie in West II. Sinds 2006 verzorgt hij cursussen voor de KNVB. De laatste vier jaar geeft hij zelf de cursus TC3-jeugd. Maurice

is in het bezit van het diploma TC 1.

“Tijdens een TC3-cursus worden cursisten geprikkeld en aangezet tot nadenken. Nadenken over hun rol als trainer, het ontwikkelen van een speelwijze en wat dat betekent voor het geven van trainingen en het coachen van wedstrijden. Een docent biedt cursisten structuur in zowel het lezen van de wedstrijd als het geven van een training. Gaandeweg de cursus merk je dat cursisten steeds minder roepen vanuit emotie, maar juist meer vanuit observaties en waarnemingen. En dat proces is mooi om mee te maken.”

Maatwerk

Maurice Hagebeuk: “Ondanks dat elke cursist dezelfde opdrachten maakt en inlevert, loopt de ontwikkeling van cursisten niet parallel. Dit begint al door het verschil in instapniveau. De ene cursist heeft pas een jaar ervaring in het training geven en een ander is al heel wat jaren verder. Je moet als docent dus kunnen inzoomen op de beginsituatie van elke cursist en vervolgens differentiëren. Bij de één moet je nog helpen met het gericht omschrijven van een voetbalprobleem en een situatie organiseren op het veld waarin het voetbalprobleem getraind kan worden. Een ander moet je vooral helpen met het oplossen van een voetbalprobleem door middel

van de juiste coaching. Die verschillen maken het erg interessant.”

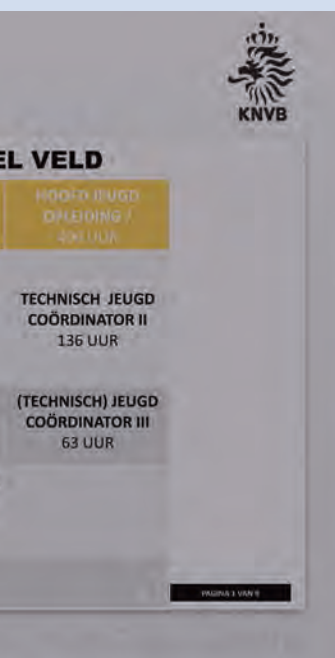
Open

Maurice Hagebeuk: “Ik ga ervan uit dat mensen die zich opgeven voor de cursus TC3 een betere voetbaltrainer willen worden. Een onderdeel van dat leerproces is het maken van fouten. Van fouten maken en je leerbaar opstellen word je uiteindelijk beter. En soms is het best lastig om, voor een groep medetrainers en docenten, een training te geven of een wedstrijd te coachen. Maar als de sfeer in de cursus goed is, komen er juist uit die fouten prachtige leermomenten voor iedereen. Ik vind het belangrijk dat cursisten zich open stellen en kritisch naar zichzelf durven kijken. In mijn ogen is dat een voorwaarde om een betere trainer te worden. Als docent zorg ik voor een omgeving waarin dus geleerd kan worden en fouten mogen worden gemaakt.”

Doorstroom

Maurice Hagebeuk: “Er zijn best wat cursisten die aan het begin van de cursus niet goed weten wat ze te wachten staat. Uit de diverse evaluaties blijkt dat ook wel. Voor de cursus TC3 moet je echt tijd maken. Sommige cursisten ademen voetbal en kunnen wel tot ver na elven doorpraten over alles wat met voetbal te maken heeft. Enthousiaste en ambitieuze trainers willen nog wel eens doorstromen naar TC2. Afgezien van het feit dat er vanuit de KNVB eisen zijn gesteld aan zo'n doorstroom, ben ik als docent daar eerlijk en transparant over. Want soms is het beter om eerst wat jaren ervaring op te doen als trainer, zodat het juiste instapniveau bereikt wordt en de kans om de cursus TC2 te halen groter is.”

Opzet

De opleiding bestaat uit twee delen: een cursus- en een ervaringsgedeelte. Het cursusgedeelte, met veel praktijk, bestaat uit negentien bijeenkomsten van drie uur met zelfstudie, uitwerken van opdrachten en het bijhouden van een portfolio. Het ervaringsgedeelte betreft het trainen, coachen en begeleiden van een jeugdelftal gedurende de opleiding. Tijdens het ervaringsgedeelte van de opleiding kan de cursist met vragen terecht bij een daartoe aangewezen praktijkbegeleider.

Omvang

De opleiding bestaat uit:

- Cursusgedeelte
 - Negentien bijeenkomsten (van drie uur) 57 uur
 - Zelfstudie 40 uur
- Ervaringsgedeelte
 - Uitvoeren opdrachten (bijhouden portfolio)
 - Trainen en coachen van een jeugdteam 80 uur
- Toetsen
 - Toets spelregels, theorie, proef van bekwaamheid (PVB) 5 uur

Totale studiebelasting: 182 uur.

Opdrachten (uit: Studiegids TC III Jeugd)

OVERZICHT OPDRACHTEN
OPDRACHT
Persoonlijk kader
0.1 CV
0.2 Persoonlijke doelen
0.3 Persoonlijke ontwikkeling en zelfbeoordeling
Werkveld wedstrijd
1. Coachen van wedstrijden
1.1 Lees een wedstrijd van een jeugdteam
1.2 Coach een team op een wedstryddag
1.3 Maak een wedstrijdanalyse van een jeugdteam
Werkveld training
2. Geven van training
2.1 Maak, geef en evalueer een training van 4 tegen 4 (accent op organiseren en uitleggen)
2.2 Maak, geef en evalueer een training aan D-pupillen (accent trainingsvoorbereiding)
2.3 Maak, geef en evalueer een training aan junioren (accent op methodiek en coachopmerkingen)
2.4 Maak, geef en evalueer trainingen aan junioren (accent op formuleren van voetbalproblemen, bepalen doelstelling en het maken van individuele coachopmerkingen)
2.5 Maak 3 trainingen en geef en evalueer 2 trainingen aan junioren (accent op maken van een planning op middellange termijn)
Werkveld begeleiding
3. Begeleiden van voetbalontwikkeling van jeugdspelers
3.1 Overleg en maak afspraken met het team, TJC en ouders
3.2 Voetbalactiviteit (4 tegen 4)
3.3 Neem maatregelen gericht op het voorkomen en behandelen van blessures

De cursist

Op het moment dat Pjotr van der Marel op zijn zestiende training gaf bij Alkmania, was hij nog niet bezig met het hoogst haalbare. Laat staan het volgen van een trainerscursus. Op het moment dat hij drie jaar geleden werd gevraagd als trainer van de D2 bij Alphen Boys, veranderde dat. Hij werd daarna gevraagd voor D1, dat uitkomt in de eerste divisie landelijk. "Vanaf dat moment besepte ik dat ik mijn eigen ontwikkeling volledig in eigen handen had. Als ik nog verder omhoog wilde, moest ik toch echt verder kijken. Dat is het moment waarop ik gekozen heb voor de opleiding TC3."

Kijken naar jezelf

Pjotr van der Marel: "Tijdens de eerste bijeenkomst maakt elke cursist een zelfscan. Je geeft erin aan wat je al beheerst op trainersgebied, maar juist ook je verbeterpunten. Het is erg goed jezelf eens onder de loep te nemen. Een ontwikkelpunt voor mij werd het meer en beter analyseren tijdens wedstrijden. En dan vooral de teamtactische organisatie van onze tegenstanders. Hoe staat de tegenstander? Wat zijn hun sterke punten, maar wat zijn daardoor ook onze mogelijkheden? Samen met mijn docent ben ik hieraan gaan werken, waarbij me is geleerd steeds het grotere geheel in de gaten te houden. De vertaling naar de training gericht op het beter maken van de spelers in aanvallen, verdedigen en omschakelen staat daarbij centraal. Ik ben nu beter in staat om de rol van de tegenpartij een plaats te geven in dit proces. Dit komt vooral door-

dat je niet in de emotie zit, maar puur observeert en kijkt wat er gebeurt."

Kijken naar structuur

Pjotr van der Marel: "De woorden teamfuncties en teamtaken waren voor mij vreemde begrippen. In het kijken naar voetballen zijn ze echter onmisbaar, omdat het me structuur en houvast geeft in het lezen van een wedstrijd. Ik heb geleerd anders en beter te observeren. Daarnaast leer ik gedurende de cursus natuurlijk ook van medecursisten. Door samen veel te praten over voetbal kun je elkaar, zonder het altijd met elkaar eens te zijn, beïnvloeden."

Pjotr van der Marel

Evaluatie

Pjotr van der Marel: "Nu de cursus ten einde is gekomen, ben ik zeer blij dat ik de stap om TC3 te volgen genomen heb. Het heeft me veel tijd gekost, maar het was het waard. In het begin had ik wel zo mijn twijfels. Is het uitdagend genoeg? Hoeveel werk is het? Maar het heeft mij anders en beter doen nadenken over voetbal, training geven, coachen en begeleiden van spelers. Daar ben ik van overtuigd."

Voor meer informatie over de KNVB-opleidingen:
trainers.voetbal.nl

Coachen van jeugdvoetballers

Beïnvloeden van gedrag

Het communiceren met pubers is misschien wel de meest dynamische vorm van communicatie die er maar te bedenken valt. Kinderen passen zich aan de volwassene aan in de periode voor de puberteit. Maar pas in de puberteit of de periode erna, komt het er voor volwassenen op aan dat er écht gecommuniceerd wordt. Kan de volwassene de puber uitnodigen tot denken en delen wat er in hem omgaat?

Voetbalontwikkeling

Voetbalontwikkeling staat voor een positieve bijdrage leveren aan het ontwikkelen van voetballen in al haar verschijningsvormen, van voetbalpromotie-activiteiten tot het trainen, coachen en begeleiden van alle deelnemers.

Het doel van deze artikelen over voetbalontwikkeling is dat door het delen van best-practices, verenigingen en andere voetbalaanbieders gestimuleerd worden om actief met het voetbalverenigingsbeleid aan de slag te gaan. Dit moet leiden tot 'meer en beter voetbal', afgestemd op alle leden en overige betrokkenen bij de voetbalverenigingen.

Proces

Antal Vergeer: "De tijd die een trainer heeft om invloed uit te oefenen op spelers is niet zo groot als men wel eens denkt. Dat heeft in de eerste plaats met het aantal contactmomenten te maken. Doorgaans zie je je spelers twee of drie keer anderhalf uur in de week. De tijd die je met je speler doorbrengt is beperkt. Er zijn andere situaties waarin karakters sneller beïnvloed kunnen worden.

'Je moet spelers stapje voor stapje beter maken'

Denk bijvoorbeeld aan de thuissituatie of in een vriendengroep. Trainers hebben nog wel eens de neiging te denken dat ze het karakter van een speler gaandeweg een seizoen kunnen veranderen en komen dan bedrogen uit. Je moet spelers stapje voor stapje beter maken. Niet te snel. Het is een proces. De ene week kunnen spelers erg goed zijn of afspraken die je maakt goed uitvoeren. Een andere week is dat minder. Het gaat vooral

Foto: KNVB.NL / Eric Verhoeven

Foto: Frank Zilver

Ab Plugboer is al twaalf jaar actief als voetbaltrainer. Hij begon de eerste drie jaar als hoofdtrainer van het eerste elftal van FC Omniworld en werkte vervolgens zes jaar in diverse functies bij FC Volendam. Hij was er vijf jaar assistent bij het eerste elftal, trainde één seizoen de A1 junioren en drie seizoenen de beloftes. Op dit moment traint hij bij FC Utrecht de C1 en Plugboer is daarnaast verantwoordelijk voor de onderbouw. Op de woensdagmiddag is hij Coördinator Regionale Talent Ontwikkeling bij FC Utrecht.

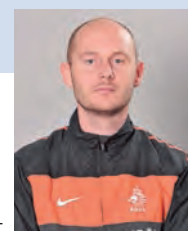

Foto: KNVB.NL / Eric Verhoeven

Antal Vergeer werkt inmiddels twaalf jaar bij de KNVB. Op dit moment is hij actief binnen de KNVB Academie, waar hij zich bezighoudt met de diverse opleidingen tot en met TC3. Daarnaast is hij assistent-coach bij het nationale elftal voor spelers onder 15 jaar en docent TC II. In het amateurvoetbal trainde hij jeugdteams bij DOVO, IJsselmeervogels, Jonathan, sv Zeist, DOSC en sv Austerlitz.

om hoe je omgaat met de verschillende karakters van spelers.”

Ab Plugboer: “Binnen FC Utrecht is de invloed op een speler dan weer iets groter, omdat we de spelers vaker zien. Maar ook daar is geduld een schone zaak. In de onderbouw besteden we met name veel aandacht aan het ontwikkeltraject van de spelers. De ene week is het harstikke goed, de andere week kan het weer wat minder zijn. En waar ligt dat nu aan? We houden dat proces goed in de gaten en stellen geen eisen die voor de jongens niet haalbaar zijn. Het gaat om

ontwikkelen, wat een proces is van langere termijn. Waar zijn we begonnen? Waar staan we nu? En waar willen we naar toe? Die ontwikkeling is voor elk individu weer anders. Daarom worden van de coach communicatieve vaardigheden gevraagd. Op welke manier kun je een individu zich het beste laten ontwikkelen?”

‘Coach en speler moeten eerst verwachtingen op elkaar afstemmen’

Verwachtingen

Antal Vergeer: “Het vertrekpunt bij coaching moet altijd zijn het afstemmen van verwachtingen. Haalbare doelen stellen. Een trainer en spelersgroep moeten het eerst eens zijn over verwachtingen die ze van zichzelf en elkaar hebben. Het is een gegeven waar je eenvoudig aan voorbij kunt gaan, zeker in jeugdvoetbal. Aan het begin

van het seizoen kun je als coach andere verwachtingen hebben dan je spelers. Om je spelers te bereiden en echt beter te kunnen maken door onder andere je coaching, zul je eerst helder moeten hebben waarom ze komen trainen en voetballen. Dat kan dus betekenen dat je als trainer je verwachtingen moet bijstellen.”

Beïnvloeden

Ab Plugboer: “Als je dan praat over de voorbereiding en over spelers gedragsmatig proberen te beïnvloeden, is het zaak dat je ze veel bij elkaar hebt. Des te vaker en langer je je spelers ziet, des te meer je ze kunt beïnvloeden. In de voorbereiding kun je een trainingskamp beleggen, waardoor je spelers drie of vier dagen bij je hebt. En als zo’n trainingskamp dan ook nog eens in het buitenland is, haal je spelers uit hun vertrouwde omgeving. Er ontstaan veel momenten om ze te beïnvloeden. Zowel op als buiten het veld dat is een meerwaarde.”

Antal Vergeer: “Bij de amateurs zie je je spelers twee of drie keer per week, dus de momenten om te beïnvloeden zijn veel geringer. Dat gegeven betekent niet dat je er niets aan hoeft te doen en kan doen. Door bijvoorbeeld veel vragen te stellen en zaken bij spelers neer te leggen, creëer je betrokkenheid. Door die betrokkenheid voelen ze zich belangrijk, waardoor ze gemotiveerder zijn om te presteren. Bij KNVB O.15 hebben we spelers in het begin van het seizoen zelf laten vertellen welke regels ze wilden opstellen. Vervolgens merk je dat het de doodnormale regels zijn die op papier komen, aangevuld met een paar regels die door de staf ingesteld worden. Maar het feit dat de spelers nu

zelf die regels op papier hebben gezet, maakt wel dat het veel meer nog hún

regels zijn. Spelers onthouden het vervolgens ook beter. Trainers denken nog wel eens dat jonge spelers niet zelf dat

soort afspraken kunnen maken. Mijn ervaring is anders.”

Benadering

Antal Vergeer: “En als de regels eenmaal duidelijk zijn, gaat het om controleren op de naleving ervan. Oftewel, normaal gedrag. Als we tijdens een activiteit hebben afgesproken dat de spelers om 22.30 uur stil moeten zijn op de kamer, gaan we niet gelijk om 22.45 uur al op de deur kloppen. Maar wel om 00.00 uur. Ik moet nog wel spelers corrigeren, maar na verloop van tijd wordt dat toch minder. Steeds terugrijpen op wat spelers verstaan onder normaal gedrag.

Uiteindelijk wordt er door ons niet zoveel tijd en energie meer aan gedrag besteed. Na verloop van tijd

gaat het alleen nog maar over voetballen. Het is een interessant proces om met spelers te doorlopen.”

Ab Plugboer: “Het is ook goed te beseffen dat hetgeen je als trainer uitstraalt, opgepakt wordt door de spelers. Welke effecten roep ik onbewust op met mijn coachgedrag? Ik probeer veel te communiceren met de spelers en maak de drempel laag voor ze, om contact met mij te maken. Iedere speler moet op een andere manier benaderd worden. Ik werk vooral vanuit mijn twaalf jaar ervaring als coach en de zeventien jaar ervaring die ik als speler opgedaan heb. Daarnaast is FC

‘Je moet elke speler op een andere manier benaderen’

Benadering

Antal Vergeer:

Utrecht bezig om modellen te ontwikkelen op het gebied van begeleiden, waarmee het een van de topopleidingen in Nederland gaat worden.”

“Uiteindelijk heb je te maken met individuen. Dat maakt coachen dus ook persoonlijk en tegelijkertijd boeiend en moeilijk. Want je hebt zowel te maken met je eigen ik, maar ook met je omgeving. Je spelers die elk moment weer anders op een training kunnen komen. En waar de één een aai over zijn bol nodig heeft, moet je de ander juist weer streng toespreken.”

Ab Plugboer: “De basis vind ik wel plezier en vertrouwen. Zeker als het gaat om initiatief nemen en spelen met lef, is het belangrijk dat spelers veel vrijheid krijgen en vertrouwen

Foto: KNVB.NL / Eric Verhoeven

voelen. Je maakt spelers beter als je ze dat geeft. Ik bevraag spelers dus ook veel. Waar wil je beter in worden? Wat heb je ervoor over en wat ga je eraan doen? Hetgeen ze dan zeggen, controleer je na verloop van tijd. Vanuit het individu heb je daarnaast de aandacht voor de teamontwikkeling. Hoe worden we beter en wat is daarvoor nodig? Doelen stellen dus, zowel individueel en als team.”

Zelfregulerend

Ab Plugboer: “Doelen stellen is één ding, maar het moet wel uit de speler zelf komen. En dan kom je terecht op zelfregulerend gedrag. De mate van zelfregulerend gedrag bepaalt voor een groot deel hoe ver een speler komt. Als spelers die kwaliteit bezitten, kunnen ze gericht doelen stellen. Zijn ze bereid zichzelf te ontwikkelen? Is de speler

iemand die streeft naar het optimale? Zo’n type speler gaat nog wel eens eerder naar buiten. Zoals Huntelaar die een zak met ballen meeneemt om voorafgaand aan de training te trainen op de afronding.”

Antal Vergeer: “Tegelijkertijd is vragen stellen slechts een mogelijkheid. Vroeger werd je als speler niets gevraagd en moest je doen wat de trainer je opdroeg. Tegenwoordig lijkt het soms wel eens door te slaan naar een situatie waarin erg veel, misschien wel eens te veel, gevraagd wordt. De balans zoeken is goed. Bij een wedstrijdbespreking vraag je veel, tijdens de wedstrijd zeg je soms wat meer voor of je zegt juist niks en bij een bespreking in de rust vraag je ze bijvoorbeeld weer meer. Je moet dat goed afwisselen en dat is vaak een kwestie van aanvoelen.”

Voorzeggen

Ab Plugboer: “Neem zoiets als pingelen. Veel trainers vinden het niet goed als hun jeugdspeler veel pingelt. In plaats van te eisen dat zo’n speler een bal tijdig afspeelt, kun je hem ook bevragen. Nu heb je drie keer de bal verloren na een actie. Wat zou je anders kunnen doen? Als je pingelen namelijk gaat verbieden, moet je je afvragen wat je bij het kind ontwikkelt. Volgens mij haal je dan de creativiteit uit de speler. Kinderen moeten vooral de ruimte krijgen. Dat vind ik heel belangrijk. Nu gebeurt het geregeld dat nog voordat een jeugdspeler die veel pingelt de bal krijgt aange-

speeld, de trainer al roept dat hij moet afspelen. Op zo’n moment haal je alle durf en lef en initiatief weg bij de speler. Terwijl hij dat juist nodig heeft om

‘Je moet kinderen de ruimte geven’

zich te ontwikkelen. Door pingelen aan te moedigen, leren spelers om uit een moeilijke situatie te komen. Je hebt spelers nodig die met een individuele actie iemand kunnen passeren, zodat je in een overtal kunt komen.”

Antal Vergeer: “Het gaat er vooral om dat je kinderen helpt om voetbalsituaties beter op te lossen. Spelers helpen in het maken van keuzes. Bij de

‘Balans zoeken tussen voorzeggen en vragen’

F-pupillen hebben ze nog weinig gevoel voor overspelen. Alleen de heel goede spelers zien het misschien al wel. Als een speler dan door pingelen de bal steeds kwijtraakt, kun je hem helpen door andere opties aan te reiken of juist te laten gaan, zodat hij zelf hopelijk gaat ontdekken wat de juiste keuze is in die situatie. Dat is coaching.”

Positieve aandacht

Antal Vergeer: “De jongens die doorgaans altijd op tijd zijn en zich netjes gedragen, krijgen de minste aandacht. Meestal werkt het zo en dat is eigenlijk wel apart. Want iedereen in je team doet ertoe. En soms wil het nog wel eens helpen om een speler die

“De jeugd houdt tegenwoordig van luxe. Ze heeft slechte manieren, veracht alle gezag, heeft geen respect en praat als ze zou moeten werken.” Socrates (469 – 399 voor Christus)

‘Zowel individueel en als team doelen stellen’

negatief gedrag vertoont te negeren. Aandacht voor elke speler is belangrijk, want coach zijn ben je ook buiten het veld, voor iedereen. Ik ga vaak uit van wat er goed gaat. In de rust hebben de positieve elementen uit de eerste helft de boventoon. Ik bespreek de eerder afgesproken dingen. En uiteraard geef je aan wat er beter kan, maar de basis blijft positief.”

Ab Plugboer: “Doordeweeks schenk ik positieve aandacht aan de speler. Dat

‘Een trainer helpt spelers in het maken van keuzes’

kan voor de training, op het trainingsveld en na de training. Ik benoem zaken die goed gaan, maar ook wat er nog beter kan. Ik sluit altijd af met iets wat goed gaat. Ik kijk goed naar wat topcoaches bij interviews zeggen na afloop van een wedstrijd. Ik heb de persconferentie van Josep Guardiola gezien na de verloren wedstrijd tegen Chelsea. Zijn commentaar op Messi was, ondanks de gemiste penalty, positief. Guardiola beseft dat in elk interview je eigenlijk tegen je spelers praat. Even goed nadenken wat je wilt zeggen. Die rust vind ik belangrijk.”

Samenvatting:

- Coach en speler moeten eerst verwachtingen op elkaar afstemmen.
- Door betrokkenheid voelen spelers zich belangrijk.
- Je moet elke speler op een andere manier benaderen.
- Plezier, ruimte en vertrouwen zijn voorwaarden om jeugdspelers te ontwikkelen.
- Vind steeds de balans tussen voorzeggen en vragen.

Roos van Leary

Een terugkerend aspect in het verhaal van Plugboer en Vergeer is het beïnvloeden van gedrag. Gedragswetenschapper Timothy Leary (Springfield, 1920) ontdekte met onderzoek en observaties dat gedragspatronen voorspelbaar zijn. Hij werkte dat gegeven in 1957 uit tot wat nu bekend staat als de Roos van Leary. Vóór Leary werd, als men het had over het beïnvloeden van gedrag, steevast naar de ander gekeken. Maar Leary draaide dat om. Het gedrag van een ander is te beïnvloeden. Het ligt er maar net aan welk gedrag je zelf vertoont.

Principe

De basis van het model vormt het assenstelsel. Mensen hebben in relaties met andere mensen twee basisbehoeften. Men wil invloed hebben op anderen en hun omgeving en men wil geaccepteerd worden. De verticale as in het model geeft de mate van invloed aan. Boven heb je veel invloed, onder niet tot nauwelijks. De horizontale as geeft de mate van acceptatie aan. Zodra je aan de samenkant zit, is er veel acceptatie. Als gedrag links aan de tegenkant zit, is er weinig acceptatie. Op die manier zijn er vier soorten gedragingen te onderscheiden.

- **bovengedrag:** gericht op het uitoefenen van veel invloed
- **ondergedrag:** gericht op het niet of nauwelijks uitoefenen van invloed
- **samengedrag:** gericht op acceptatie
- **tegengedrag:** gericht op andere belangen dan acceptatie (meestal resultaat)

De Roos van Leary gaat dus uit van het feit dat bepaald gedrag ander gedrag oproept. Het model gaat uit van actie en reactie, oorzaak en gevolg of zenden en ontvangen. De Roos laat zien welk gedrag door welk gedrag

wordt opgeroepen en hoe gedrag te beïnvloeden is. Leary stelt dat ieder mens elke gedraging uit de Roos in zich heeft en op bepaalde tijden en bepaalde situaties kan inzetten.

Werking van het model

Het model gaat uit van natuurlijke reacties op gedrag, namelijk:

- Samenwerkend gedrag door de één roept samenwerking op bij de ander.
- Tegenwerkend gedrag door de één roept tegenwerking op bij de ander.
- Dominant gedrag door de één roept afhankelijkheid op bij de ander.
- Afhankelijk gedrag bij de één roept dominant gedrag op bij de ander.

Foto: Frank Zilver

Hoe ziet de Roos er uit?

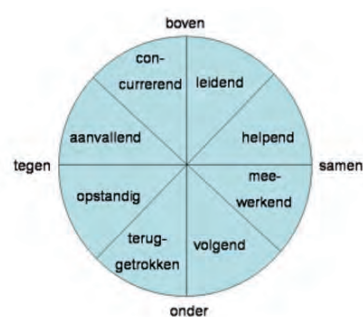
De Roos bestaat uit een dominantie-as (verticaal) en een sympathie-as (horizontaal). De verticale as heeft als uitersten boven (B) en onder (O), de horizontale as heeft als uitersten tegen (T) en samen (S). De twee assen verdelen de Roos in vier kwadranten. Ook daarbinnen heeft Leary een nuancering aangebracht, waardoor er in totaal acht verschillende gedragingen worden beschreven.

Een voorbeeld

Stel je hebt een speler die weinig initiatief neemt. De speler vraagt geregeld of hij het wel goed doet en lijkt

vrij onzeker over zijn eigen kunnen. Het is een intelligente speler, waarvan jij zelf wilt dat hij meer lef toont in wedstrijden en meer laat merken wat zijn kijk op het spel is. Eigenlijk wil je dus dat hij meer 'helpend gedrag' (samen-gedrag en midden boven-gedrag) of zelfs 'leidend gedrag' (samen-gedrag en boven-gedrag) gaat vertonen. Deze speler vertoont op dit moment samen-gedrag, gecombineerd met onder-gedrag. De manier waarop hij zich gedraagt valt dus onder 'meewerkend-gedrag' en meestal ook onder 'volgend-gedrag.' Als trainer zijnde heb je te maken met een combinatie van samen-gedrag en onder-gedrag.

Je wilt juist dat deze speler samen-gedrag en boven-gedrag vertoont. Om dit samen-gedrag en boven-gedrag te krijgen (SB), zul je zelf samen-gedrag en onder-gedrag moeten vertonen (SO). Dit betekent dat je naar zo'n speler toe kunt gaan, zonder antwoorden maar met alleen maar vragen. Vooral 'hoe-vragen' zijn daarbij belangrijk. Hoe kunnen we spelen? Hoe moeten we dat aanpakken? De speler wordt door jou uitgedaagd om gedrag

Figuur 1
De Roos van Leary

te vertonen dat valt in samen-boven (SB). Je wilt dit bereiken door zelf samen-onder (SO) te vertonen.

Het is goed op te merken dat leidend of boven-gedrag geen kenmerkend gedrag is dat een coach moet vertonen. Als trainer heb je alle gedragingen in je die je bewust en flexibel kunt inzetten, al naar gelang de situatie dat vraagt. Met andere woorden: de coach past in het voorbeeld onderdanig gedrag toe, maar is nog steeds de coach. ⚽

Aanbevolen websites:

<http://www.123test.nl/leary>
<http://www.2reflect.nl/roosvanleary.htm>

Aanbevolen boeken:

Dijk, Bert van (2007), Beïnvloed anderen, begin bij jezelf. Zaltbommel: Thema Uitgeverij
Cremers, M.J. en B. van Dijk (2007), Aktie is reactie. Zaltbommel: Thema Uitgeverij
Cuvelier, F. (2008), Gids bij menselijke relaties. Kapellen (Bel): Uitgeverij Pelckmans

Nieuwe eBooks - uniek materiaal - niet eerder gepubliceerd

 A-jeugd Winnen als team A-jeugd € 10,- (ca. 150 pag.)	 B-jeugd Leren te spelen als team B-jeugd € 10,- (ca. 150 pag.)	 C-jeugd Afstemmen balacties binnen team C-jeugd € 10,- (ca. 150 pag.)	 D-jeugd Leren balacties binnen team D-jeugd € 6,- (ca. 95 pag.)
 E-jeugd Leren samen spelen E-jeugd € 6,- (ca. 95 pag.)	 F-jeugd Basis worden over de bal F-jeugd € 2,50,- (ca. 35 pag.)	 (Jeugd)Keeper De weg naar de Keeper Jeugdkeeper € 4,- (ca. 55 pag.)	 Mini-pupil Leren spelen Mini pupil € 2,50,- (ca. 35 pag.)

eBooks - deze boeken zijn nu ook als eBook verkrijgbaar

 Voetbaltraining 4 € 11,50 (ca. 200 pag.)	 Voetbaltraining 5 € 11,50 (ca. 200 pag.)	 De Voetbalmethode 1 Voetbalhandboek € 6,75 (ca. 128 pag.)	 De Voetbalmethode 2 Opbouwen € 6,75 (ca. 149 pag.)
 De Voetbalmethode 3 Aanvallen via de flank € 6,75 (ca. 161 pag.)	 De Voetbalmethode 4 Aanvallen via het centrum € 6,75 (ca. 158 pag.)	 De Voetbalmethode 5 Verdedigen € 6,75 (ca. 140 pag.)	

Voordelen van onze eBooks

- ✓ goedkoop, al vanaf € 2,50
- ✓ direct te downloaden (na online betaling)
- ✓ praktijk staat centraal
- ✓ altijd bij de hand op uw thuiscomputer/ smartphone en/of tablet
- ✓ abonnees ontvangen 7,5% korting
- ✓ online te bestellen via devoetbaltrainer.nl/winkel

